

Skaly Mnich i Zakonnica

otaczają kamienne filary.

Obok wioski Sirok na prawym wybrzeżu Tarna wznosi się Góra Darnó. Las wielowiekowy dębowo-grabowy na północno-wschodnim zboczu góry ukrywa jedno bagno torfowic (Jezioro Brzezina) (Nyírjes-tó) z najbardziej specjalnych i najbardziej interesujących na Węgrzech. Znaczący w skali krajowej obszar ten z bagnisto-torfowym jeziorem jest pod ochroną przyrody. Jego obszar około 23 hektary, którego 0,9 hektarów stanowi bagno torfowic, które znajduje się w północno-wschodniej części zbocza góry Darnó. Kilka rodzajów resztek

(reliktum) z epoki lodowcowej znajduje się w cennym zbiorowisku roślin jak na przykład turzycza nitkowata albo brzoza omszona. To posiada specyficzny mikroskopijny i makroskopijny świat zwierzęcy jak na przykład rusałka pawik i paż królowej.

Centrum rekreacyjno-wypoczynkowe Doliny Studni (Kútvölgy) jest doskonałym miejscem do odpoczynku. Miejsce to jest czynne cały rok dla indywidualnych gości. Ciekawostką jest to, że w ostatni koniec tygodnia w lipcu każdego roku organizują tutaj zjazd motocyklistów gdzie przybywa dużo ludzi i z zagranicy.

Panorama zamku z wioski

Punkt informacyjny pod nazwą „Bükkaljai Kő-út” (Droga Kamienia u podnóża Gór Bukowych) – Eger, w Fellner-tömbelső (w podwórzu bloku Fellner)

bukkalja.info.hu

Urząd Burmistrza; Adres: Sirok, Borics P. u. 6.
Tel.: +36 36/561-000 • www.sirok.hu

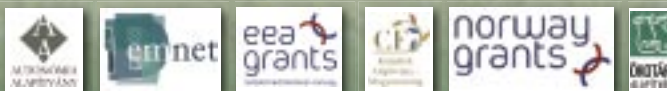

Objasnienia mapy

Zdjęcia: Baráz Csaba, Havasi Norbert, Klein Dávid

Przygotował: Kaptárkó Természetvédelmi és Kulturális Egyesület z finansowaniem Norwég Civil Támogatási Alap

www.kaptarko.hu

Sirok

Posąg Świętego Jana Nepomucena

Sírok leży 20 km na zachód od Egeru, na północno-wschodniej granicy gór Mátra, w dolinie przy zbiegnięciu się potoku Tarna (Tarna Parád) i rzeki Tarna (Tarna Cered). Osada była własnością rodu Aba, jego pierwsze wzmianki pochodzą w roku 1302 pod nazwą Sirák. Na granicy dzisiejszej wioski 294 m wysokości nad poziomem morza wznosi się stożek skalny z tufy riolitowej na którym został wybudowany zamek Sírok po najeździe tatarskim. W roku 1426 pod zamkiem już była wioska pod nazwą Sirokalja, w XV wieku dostała podniesioną rangę miasteczka. W roku 1596 po upadku

egerskiego zamku straż zamkowa z Sírok uciekła w ten sposób tureckie oddziały zdobyły zamek bez walki. W zamku i obok murów zamku osiedlili się Turcy, podczas gdy wioska Sirokalja została pod własnością węgierskich ziemianinów do połowy XVII wieku. Kiedy Doria János generał obległ zamek egerski w roku 1687 turecka straż zamku Sírok opuściła zamek żeby pomóc egerskim obrońcom. Zamek stracił znaczenie militarne i pozostał w zniszczonym stanie, w roku 1693 został własnością markiz Bagni, który doprowadził do uporządkowania i zaopatrzył strażą cesarską. Podczas walk wolnościowych Rákóczi'ego zamek nie odgrywał roli wojskowej, ale wbrew temu zwolennicy cesarza wysadzili go w powietrze. Ruiny zamku dzisiaj są pod ochroną zabytków.

Z dachu zamku dobrze widać jeden rzeźbiony blok tufa dacitowego, który tak wygląda jak blat stołu i nazywają go **Stołem Turka**

Panorama zamku ze stołu Turka, w środku ze Skalami Mnicha i Zakonnicy

Dwór wewnętrzny zamku

(Törökasztal). Wydrążone w kształcie talerza doły i kanały, dziury mogą wskazywać na ceremonie sakralne węgierskiej religii pierwotnej, która była z okresu Św. Stefana przed przyjęciem chrztu przez państwo węgierskie. Możemy spostrzec dwa samotne kamienie blisko Stołu Turka, któremu język literacki bardzo trafnie dał nazwę **Skala Mnich (Barát-szikla)** i **Skala Zakonnicy (Apáca-szikla)**. Te nazwy zwracają uwagę na ich kształt, który uformowała im natura przez tysiącletnią pracę i zwraca też uwagę na wokół nich snującą się legendę: Król Darnó pozostał wierny swojej strasznej przysiędze – według legendy Attila król Hunów podstępem uwiódł żonę króla Darnó dlatego każdy człowiek, który zbliżał się do jego zamku płacił za to śmiercią. Król swoją strzałą strzelił do witezia Bodony, który był zakochany w Tarna córce króla. Tarna natomiast skoczyła przed Bodony i strzała przeniknęła oba serca. Strzała była magiczna i natychmiast zamieniła kochanków w kamienie.

Na skraju wschodniej granicy Síroku wznosi się kilka wieży skalnych z zachodniej strony doliny potoku Węża (Kígyós-patak) (**Dolina Rozsnał (Rozsnał-völgy)**) w których szczytach zostały wydrążone uchwyty i na jednym z nich znajdziemy jednego nisza kamiennego ula.

Na osadzie i przy ulicy Széchenyi'ego i na drodze Fenyves możemy podziwiać **mieszkania jaskiniowe**, które wykuli tym się zajmujący kamieniarze w pierwszej trzeciej XIX wieku. W trakcie wyposażenia wykorzystano wszędzie znajdujące się kamienie, dobre do formowania kamienie dały możliwość do tego, że kształtowano z nich ławki do siedzenia i legowiska wzdłuż ścian.

Kościół rzymsko-katolicki w stylu barokowym wioski został podniesiony w roku 1757 na szczycie wzgórza pod zamkiem (p.w. Niepokalanego Poczęcia). Zgodnie z corocznym dzięsiątym rejestrzem papieskim z roku 1332 na tym miejscu stała plebania i z tego można przypuszczać, iż kościół też wtedy tutaj był. O tym świadczą kościelne kamienie, które są wbudowane w róg baszty zamku. Przed kościołem

Budynki gospodarcze drążone w skale

widoczny jest późniejszy kamienny posąg Świętego Jana Nepomucena w stylu barokowym. Przy ulicy Borics Pál pod num. 1. znajdziemy **plebanię rzymsko-katolicką** będącą pod ochroną zabytków, którą wybudowano w stylu późnego baroku w roku 1774. Obecnie umieszczona jest w nim biblioteka, gdzie możemy zobaczyć **wystawę Borics Pál (1912-1969)**. W Síroku urodzonego rzeźbiarza słusznie nazywali „dziecko kamienia”. Pod jego rękami kamień jakby ożył, jego dzieła do dzisiaj są majstersztykiem naszego rzeźbiarstwa. W bibliotece można obejrzeć jedną część jego dzieła artystycznego. Dzieła te wiernie reprezentują dni powszednie ludzi Ziemi Palóców (palóc- węgierska grupa etniczna).

Na osadzie nawet dziś możemy się spotkać z liczną architekturą ludową. Ludowe domy mieszkalne niemal tylko z kamienia wybudowano. Ich fasady ładnie podzielone gzymsem łukowym są oprawione i mają ornament z gipsu. Taki jest również **Dom regionalny** wioski znajdujący się pod ochroną zabytków (Petőfi S. u. 11.), który przedstawia tradycje architektury i sztuki ludowej Ziemi Palóców w jednym domu chłopskim z gankiem, który wybudowano w roku 1903. Wyposażenie tego domu zebrali mieszkańcy osady z własnych kolekcji. Podobnie jest pod ochroną zabytków dom mieszkalny o dachu dwuspadowym przy ulicy Széchenyi'ego pod num. 38. Na jego szczycie w kamiennej wnęcie widać niedużą figurkę rzeźby Jezusa i pokolorowany relief Mari i Józefa. Wybudowane mury balustrady ganku

Rząd słupów ganku Domu regionalnego